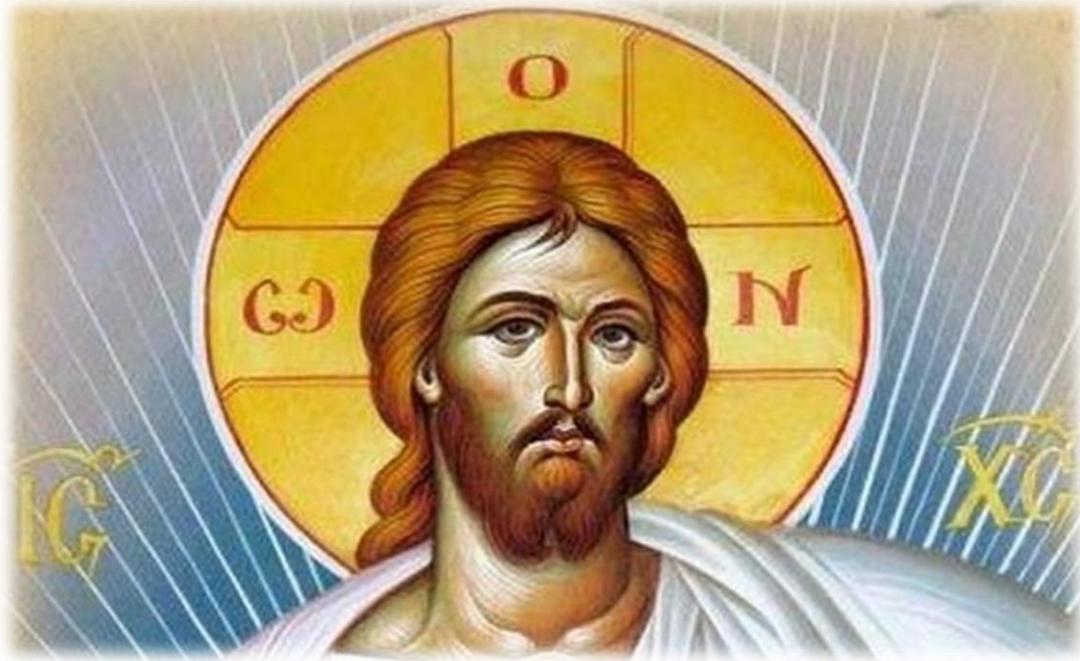

Η αγάπη ου λογίζεται το κακόν.

Ιερομόναχος Ιουστίνος.

Η αγάπη δεν βλέπει και δεν διαπιστώνει να γίνεται κακό εναντίον μας. Όλα καλά και άγια! Μα είναι δυνατό; Είναι! Η τέτοια θεώρηση αποτελεί οπωσδήποτε μια πολύ υψηλότερη από τα μέτρα μας κατάσταση. Μα είναι εφικτή!

Ας πάρουμε ένα παράδειγμα από τη σαρκική αγάπη, «αφού τίποτε δεν εμποδίζει να φέρνουμε τα παραδείγματα των αρετών και από τα αντίθετα» (Κλίμαξ 26.31). Λοιπόν ας πάρουμε δυο εραστές. Αν ο άνδρας βλάψει τη γυναίκα ή το αντίστροφο, το θιγμένο μέρος «ου λογίζεται το κακόν», το παρατρέχει. Σκέφτεται πως μόνο εξωτερικά, μόνο επιφανειακά πρόκειται για βλάβη, και πως η όλη ιστορία είναι αστείο ή αφορά σε καλό.

Η αγάπη δηλαδή για το άλλο πρόσωπο δεν αφήνει περιθώρια να πάει η σκέψη στο κακό. Δικαιολογεί τα πάντα. Νομίζει – και δεν λαθεύει – ότι όποιος αγαπάει ό,τι και αν κάνει, το κάνει από αγαθά ελατήρια και για αγαθούς σκοπούς. Η αγάπη έχει απορροφήσει κάθε τι άλλο, και τη λογική ακόμη.

Το ίδιο συμβαίνει και με την αντίθετη αγάπη, την πνευματική. «Ου λογίζεται το κακόν», έστω και αν εκείνος που το διαπράττει δεν είναι φίλος αλλά εχθρός! Αυτό είναι το βάθος της χριστιανικής αγάπης! Δεν το αντικρίζει σαν κακό, αλλά σαν καλό, ή τουλάχιστον σαν ουδέτερο.

Επίσης ενδέχεται να εκλάβει την οποιασδήποτε μορφής προσβολή σαν αφορμή να ξεσκεπασθεί κάποιο κρυφό πάθος του, οπότε πάλι «ειρηνεύει» και μάλιστα ευχαριστεί και ευγνωμονεί. Ο κάτοχος της ανόθευτης αγάπης δεν καταλογίζει κακό στους άλλους παρά μόνο στον εαυτό του!

Το απώτερο ζητούμενο λοιπόν κατά τον άγιο Συμεών τον Νέο Θεολόγο είναι να τους βλέπεις όλους σαν ένα, σαν τον Χριστό! Όλους να τους βλέπεις καλούς. Να μισείς την αμαρτία και όχι τον αμαρτωλό αδελφό (Κεφάλαια Πρακτικά και Θεολογικά 61). Να μισείς τον διάβολο, που υποβάλλει στον αδελφό τα άνομα.

Αν οι κακίες και οι αρετές υπάρχουν σε συνάρτηση με τον Θεό και τον πλησίον και τον εαυτό μας, τότε η αγάπη μας προς τον Θεό και η αντανάκλασή της, δηλαδή η αγάπη μας προς τον αδελφό, παίζουν βασικώτατο ρόλο. Αν δεν υπήρχε ο Θεός και ο συνάνθρωπος, θα φθάναμε να πούμε ότι εμείς ως αυθύπαρκτες μονάδες ελάχιστες δυνατότητες θα είχαμε για αρετή ή κακία. Οι αρετές και οι κακίες αντικατοπτρίζονται συνηθέστατα στον Θεό και στον πλησίον.

Άρα κάθε πάθος είναι αντίπαλο και καταλυτικό της αγάπης. Επομένως ο αγαπών έχει πια χάσει και σκέψη και σχέση με αμαρτία. Έτσι εξηγείται η θέση της Κλίμακος «αγάπη είναι κυρίως η απόθεση παντοίας εναντίας εννοίας· αν βέβαια η αγάπη “ου λογίζεται το κακόν”» (Λ' δ').

Γι' αυτό ακριβώς από την αγάπη «όλος ο νόμος και οι προφήται κρέμανται» (Ματθ. 22.40)· γι' αυτό ακριβώς «πλήρωμα νόμου η αγάπη», όπως επισφραγίζει η προς Ρωμαίους. «Ο γαρ αγαπών τον έτερον νόμον πεπλήρωκε· το γαρ ου μοιχεύσεις, ου φονεύσεις, ου κλέψεις, ουκ επιθυμήσεις και ει τις ετέρα εντολή, εν τούτω τω λόγω ανακεφαλαιούται, εν τω αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν. η αγάπη τω πλησίον κακόν ουκ εργάζεται· πλήρωμα ουν νόμου η αγάπη» (13.8-10).

Όλες οι αναγκαστικές ψυχρές εντολές της Παλαιάς Διαθήκης, η οποία ζητούσε εξωτερική και χονδροειδή αρετή, «σαρκική» κατά την παύλεια έκφραση (πρβλ. Β' Κορ. 1.12), μεταβάλλονται με την αγάπη σε αυθόρμητες ζεστές πνευματικές εκδηλώσεις, ξεχειλίσματα καρδιάς ζέουσας.

Η απόφια αγάπη μαρτυρεί εξάπαντος προοδευμένη ζωή. Αγάπη και πάθη είναι ποσά αντιστρόφως ανάλογα. Όταν έχουμε πολλά πάθη, έχουμε λίγη αγάπη. Είναι πνευματικός νόμος η συνάρτησή τους. Η αγάπη είναι το επιστέγασμα των αρετών.

Στο πρώτο στάδιο της «απαθείας», όταν δηλαδή ατονούν τα πάθη, έχουμε πληθώρα αγάπης. Στο δεύτερο στάδιο, που η ψυχή καθίσταται θεοφόρα, έχουμε τέλεια αγάπη. Σύμφωνα με τον άγιο Μάξιμο (Περί Θεολογίας, Εκατοντάς Ε΄ 37) η «αγαθή συνείδηση επιφέρει τη δύναμη της αγάπης, αφού δεν έχει καμιά παράβαση εντολής». Μα ποια δεν έχει; η αγαθή συνείδηση ή η αγάπη; Όπως και αν έχει το πράγμα, η αγάπη (προς ανθρώπους και Θεό) ταυτίζεται με την αγαθή συνείδηση!

Η αγάπη είναι η ενοίκηση στην ψυχή της Χάριτος του Αγίου Πνεύματος, είναι η θεία παρουσία κατά το «ο Θεός αγάπη εστί». Εκείνο δε που χωρίζει τον Θεό της αγάπης από την ψυχή είναι τα πάθη, κατά τη διευκρίνιση του προφήτη Ησαΐα: «Τα αμαρτήματά σας χωρίζουν μεταξύ σας και μεταξύ του Θεού» (59.2).

Επομένως ανάλογα με τον βαθμό που μειώνουμε τις κακίες, έρχεται η αγάπη, και αυτή με τη σειρά της τρέπει σε φυγή τις κακίες. Όσο έδαφος της ψυχής μας χάνει υποχωρώντας η κακία, τόσο το κερδίζει η αγάπη, που ανδρίζεται περισσότερο και «παίρνει πάνω της», για να πολεμήσει ακόμη πιο νικηφόρα την κακία. Γι' αυτό υποστήριξαν, στηριζόμενοι στα θεόπνευστα γραπτά του Θεολόγου Ιωάννη, ότι η αγάπη οδηγεί σε σχετική αναμαρτησία.

Θέλεις τώρα να εξακριβώσεις αν και πόσο αγαπάς πραγματικά; Κοίταξε αν απαρνείσαι το εγώ σου για να το δώσεις στον συνάνθρωπο. Είναι ουσιωδέστατο, είναι η επίτευξη της εκπληρώσεως του θείου θελήματος. «Ο γαρ πας νόμος εν ενί λόγω πληρούται, εν τω, αγαπήσεις τον πλησίον σου ως σεαυτόν» (Γαλ. 5.14).

Εξέτασε λοιπόν τι ανυστερόβουλο τίμημα κατέβαλες στον βωμό και στον λογαριασμό της αγάπης. Ο βαθμός της βγαίνει με συντελεστές, με τα «μόρια» της ποσότητας και κυρίως της ποιότητας της θυσίας χάριν του αγαπώμενου και μόνο.

Νομίζεις και λες ότι αγαπάς τον άλλο. Δες την πράξη. Παραιτείσαι υπέρ αυτού; Του καλύπτεις τα σφάλματα; Είσαι αμνησίκκος απέναντί του; Τον εξυπηρετείς και υπηρετείς; και όλα τα συναφή.

Όλα δε τούτα επί μονίμου βάσεως, όχι ευκαιριακά και παροδικά, σε στιγμές ευφορίας και ενθουσιασμού, ασταθών παλιρροιακών συναισθημάτων, που ίσως τα φουσκώνει δολερά ο ίδιος ο διάβολος.